Тема: Пошуки головним героєм свого місця в світі. Образ Петра Попельського. Мета: навчальна:

ознайомити учнів з тематикою та змістом твору, розкрити образ головного героя повісті, удосконалювати навички аналізу прозового твору, усне мовлення;

розвивальна:

розвивати навички самостійного пошуку інформації, уміння виразно читати, переказувати; уміння висловлювати власні думки та враження, виділяти головне у творі, уміння давати свою оцінку діям та вчинкам героїв, робити висновки; узагальнювати матеріал, розвивати уяву, творче мислення;

виховна:

виховувати кращі моральні людські якості: милосердя, чуйність, співчуття до ближніх, толерантне ставлення, терпимість до людей з обмеженими можливостями; прищеплювати любов до світу прекрасного - мистецтва, повагу до талановитих людей, прагнення розвивати власні таланти (здібності).

Тип уроку: психологічне дослідження.

Обладнання:

портрет письменника, карта України, тексти повісті "Сліпий музикант", фонограма музичного твору, макет фортепіано, ілюстрації до твору, ілюстрації притчі про зцілення сліпого, про таланти, вислови-цитати з творів, поетичні рядки

Хід уроку

І. Актуалізація опорних знань,

1. Перевірка домашнього завдання.

Завдання: перевірити знання учнів біографії В. Короленка за допомогою стратегії інформативного гронування (асоц.) (Орієнтовний варіант роботи.)

В.Короленко Житомир

Україна письменник Росія дитяча тема у творчості

Слово вчителя.

Продовжуємо знайомство із творчістю письменника, якому вдалося проникнути у глибини людської душі(додаток 1).

2.Бесіда

 Одними з ключових слів пов'язаних з фактами життя, творчості письменника є Україна, "Сліпий музикант". Що в творі вказує на українську тематику?

• Як тема України розкривається у повісті "Сліпий музикант"?

(Орієнт. відповіді: події, описані у творі відбуваються в Україні, історія — героїчне минуле козаків, звичаї, природа, українська пісня, побут.)

3.Запитання на первинне сприйняття тексту (реакцію читача)

• Які ваші враження (відчуття, емоції) від прочитаної повісті?

• Що вас "зачепило" при читанні твору? (Історія життя Петра.)

Отже, головний герой твору — Петро Попельський.

II. Мотивація навчальної діяльності

Оголошення теми і мети уроку.

Слово вчителя.

Пропоную на уроці провести своєрідне психологічне дослідження.

Пройдемо (умовно) шляхом головного героя, "доторкнемося" до непростої історії його життя, постараємося усвідомити біль, відчуття безвиході, внутрішню боротьбу Петра Попельського. Також в процесі роботи на уроці будемо шукати відповіді на проблемні запитання, які дамо в кінці уроку.

"Чи знайшов Петро Попельський себе у житті, своє місце у світі?"

"Чи може людина з обмеженими можливостями бути потрібною і навіть щасливою?"

1.Практичне завдання: досліджувати текст (етапи життя головного героя) з допомогою виготовленого макета музичного інструмента - фортепіано: на білих клавішах вписуємо добрі, світлі моменти життя Петра (відчуття, події, обставини), а на чорних клавішах (білим маркером) важкі, сумні, трагічні. Робота на весь урок: учні довільно виходять,

висловлюють власну думку, бачення, обговорюють, радяться з класом, формують тезу, записують (додаток 2).

.

2.Еврістична бесіда («мозковий штурм»)

• Коли автор вперше знайомить нас з головним героєм? (в момент народження)

• Як про це сказано в творі? ("Дитина народилося сліпою")

• Що передає ця фраза сказана лікарем? (страждання матері, трагедію маленької людини).

Безжальний вирок долі...

• Яке запитання напрошується? Чому так сталося?

• Хто винен у нещасті дитини?

3.Завдання: провести паралель з біблійною історією про сліпонародженого (додаток 3)

• Що відповідає Христос, коли учні запитують Його, хто винен у каліцтві сліпого?

• Яку відповідь дає автор ? (Ніхто)

4.Звернення до тексту.

• Хто першим зауважив сліпоту дитини? (Мама)

• Чому? (Мама — найрідніша, тільки вона може відчувати своє дитя серцем.)

Запис на клавішах. Як ми зафіксуємо подію народження дитини? На якій клавіші? (на жаль, на чорній).

Дитина підростала і по-своєму пізнавала світ.

5. Запитання до учнів:

• Чи пам'ятаєте ви своє дитинство? З чим воно у вас асоціюється?

(можна використати інтерактивну вправу "Сонечко")

радість цікавість

пісочниця Дитинство ігри

солодощі безтурботність

6. Робота з текстом.

Розкажіть про дитинство Петра.

• Як хлопчик реагував на світ навколо нього, як пізнавав його? (Він "вдивлявся" кінчиками пальців, обмацував всіх і все).

Спочатку хлопчик ріс жвавим, рухливим, але з часом сліпота наклала свій відпечаток на темперамент. Природна жвавість зникала, ставав вразливим, все більше усамітнювався, годинами сидів "застиглий".

• Хто і що входило до його маленького світу?(мама, дядько Максим, батько, садиба, природа).

• Як ставилися до Петруся рідні? (мама з великою ніжністю, відчуттям провини, дядько Максим побачив подібність долі племінника до своєї).

• В чому була небезпека у вихованні сліпої дитини? (міг вирости "тепличною квіткою", тираном, егоїстом; надмірне піклування матері, задовольняли всі примхи).

• Хто відіграв велику роль у вихованні Петра? (дядько Максим, він мудро направив племінника на вірний шлях, дбав про його розвиток, і це дало свої результати. Хлопець сам проявляв зусилля, прибирав кімнату, тримав у порядку речі; займався фізичними вправами, згодом виявив здібності до навчання.)

Велику роль у житті Петра відігравала природа. Він любив її, знайомився з новими явищами невидимого світу, поринав у царство пахощів і звуків. Для нього кожен звук мав значення.

• З якими звуками природи хлопчик знайомився? (хлюпання річки, шурхіт камінців, гуркіт неба).

7. Читання тексту.

Учні зачитують уривок, коли від повноти відчуттів весняної пори Петро знепритомнів.

8.Хвилина уяви – призадума.

Уявіть: на сліпу дитину "звалилися" всі весняні пахощі і звуки і його тонка душевна натура не витримала.

Задумаймося: а як сприймаємо світ природи ми — здорові люди (часто байдуже, не цінуємо...)

9. Творче завдання (випереджувальне).

Підготовлені учні "грають" першу зустріч хлопчика Петруся і дівчинки Евеліни (інсценізація)

• Які почуття зародилися між дітьми? (Почуття дружби, це був дар долі)

Діти відчувають все гостріше, чуттєвіше, вони щирі, їхні почуття справжні, не фальшиві.

10. Завдання дослідницького характеру (випереджувальне).

Під час прочитання твору потрібно було «дослідити», звернути увагу на таку особливість як вирази обличчя Петра Попельського, коли він пізнавав світ (знайти і виписати).

Відповідь учнів: здивування, цікавість, вдумливість, зворушливий вигляд, стурбований, неспокійний, болісне запитання, нерозуміння.

• Які органи чуття має людина?(відповідь учнів)

У Петра був відсутній зір, але він мав витончений слух. Звукові форми стали головними формами його думки, центром його розумового зростання.

11. Робота з текстом.

Розкажіть, коли і як відбулося перше знайомство хлопця з музикою? (коротка розповідь про знайомство з дудкою конюха Йохима).

• Чим стає музика для Петра Попельського? (діти приводять приклади)

Музика стала сенсом його життя. Свій внутрішній стан Петро передав через звуки музики. Він виявляє неабиякі музичні здібності.

12. Робота з асоціаціями (провести паралелі).

Сліпота Музика

вада мистецтво

потворність прекрасне

хвороба талант

темнота гармонія

З ваших записів випливає, що сліпота і музика - речі несумісні, у випадку з історією нашого героя вони поєднані. Музикою займається людина з тонкою душею, відчуттям прекрасного; вона його не бачить, відчуває (додаток)

• Яка музика"лилася" у виконанні Петра?

• Що він передавав(емоції, відчуття) через музику? (відповіді учнів)

Через твори мистецтва можна передавати внутрішні переживання; відкривати свій духовний світ.

• Коли настав переломний момент у житті Петра Попельського? Хто посприяв цьому? (дядько Максим витягнув племінника зі звичної домашньої обстановки і "кинув" у вир справжнього життя, бо вважав, що життя - це боротьба)

13. Завдання пошуково-дослідницького характеру

• Хто і що, які події, причини вивели Петра з кризи, допомогли знайти себе?(Максим Яценко, мама, Евеліна, зустріч з сліпими дзвонарями; слова дядька: "Ти занадто егоїстично носишся з своїм горем", зустріч і подорож з сліпими співцями-жебраками; усвідомлення, що є люди, яким живеться набагато важче та вони не нарікають на долю; народження здорової дитини; дебют музиканта на сцені)

Відповідь учнів з короткими коментарями.

14. Робота з текстом, коментарі

Зачитайте реакцію людей, які прийшли на концерт сліпого музиканта. Людям потрібна не тільки їжа для тіла, а і духовна (показ слайду з змінними картинами): коли ми дивимося на зоряне небо, бачимо красу світу створену Богом, реагуємо на твір мистецтва, бачимо потреби ближнього, тоді ми - Люди.

III. Усвідомлення змісту уроку(узагальнення).

1. Відповіді на проблемні запитання

• Чи знайшов головний герой своє місце у світі?(Так)

• Чи може обділена людина бути потрібною, навіть щасливою? (Може, Петро знайшов своє покликання, він усвідомив, що його талант потрібний людям, він приносить їм радість, викликає сльози, пробуджує душі, робить людей щасливими.)

Сліпий музикант зумів пробудити "єство"людей (так, ситих і багатих.) Значить, є надія, що суспільство не бездуховне, і музика (мистецтво) є потужною "зброєю" в руках митця.

Через музику, працю, талант, через переосмислення свого життя Петро знайшов своє щастя і істинне покликання — в служінні людям...

2. а) Творчий момент. («Вільне письмо»)

Міркування учнів письмово (під музичний супровід сліпого музиканта сучасності).

• Перевірте свої враження (відчуття, емоції) від твору «Сліпий музикант», від осмислення долі головного героя.

б) Хвилина роздумів.

• Як живеться сліпим людям, людям з обмеженими можливостями у наш час? Що ви знаєте про таких людей? Чи ви звертаєте свою увагу на них? (Додаток 4)

IV. Повідомлення домашнього завдання (на вибір)

 «Дослідити» роль персонажів повісті у становленні особистості Петра Попельського;

 Подумати над висловом «сліпа душа». Які це люди «сліпі душею»?

 Знайти матеріал про людей з обмеженими можливостями, які є прикладом сильної духом людини(додаток 5);

 Зробити діло милосердя.